

روزشمار جنگ

سه شنبه

۳۰ مرداد ۱۳۶۳

۲۳ ذیقعده ۱۴۰۴

۲۱ اوت ۱۹۸۴

۵۰۴

در ادامه مباحث مربوط به تصمیم‌گیری برای طراحی عملیات آتی، امروز جلسه‌ای با حضور فرمانده کل سپاه، فرمانده نیروی زمینی ارتش و رئیس مجلس شورای اسلامی تشکیل شد. حجت‌الاسلام والمسلمین هاشمی رفسنجانی رئیس مجلس شورای اسلامی درمورد این جلسه در یادداشت‌های روزانه خود نوشته است: «عصر، آقایان صیاد [شیرازی] و [محسن] رضایی آمدند. راجع به عملیات پیشنهادی جدید، نظر ستادهای خودشان را آوردند. به پیشنهاد سپاه دو امتیاز بیشتر داده بودند - ۷ به ۵ - ولی در اصل با هر دو مخالفت داشتند و آقای صیاد هم با پیشنهاد سپاه در شمال [غرب کشور] موافق نبود. مقداری درباره اداره جنگ صحبت شد و تقریباً باز همان مسئله فرماندهی واحد برای حل مشکل توسط آقای صیاد مطرح گردید؛ البته به شکلی نرم‌تر. قرار شد تا روز جمعه پس از دریافت نظرهای فرماندهان اعزامی به منطقه نظر نهایی بدهند.»^۱

۵۰۵

در مناطق غرب و شمال‌غرب کشور، هم‌زمان با ادامه عملیات فتح، عناصر مسلح غیرقانونی نیز دست به تحرکات ایدئائی زدند.

براساس اعلام قرارگاه حمزه سیدالشهدا^(ع) در ادامه عملیات فتح، امروز نیروهای جندالله با گشت‌زنی در روستاهای باگردان بالا و پایین، شیخان، سرو، چمان بالا و پایین و ارتفاعات روته و دوتپه ضمن پاک‌سازی این مناطق از وجود عناصر ضدانقلاب، در روستای شیخان ۲ قبضه تفنگ ژ ۳ و جسد یک نفر را در چادرهای ضدانقلاب کشف کردند. همچنین تیپ ویژه شهدا در منطقه

عملیاتی کلیه غارها و مواضع عناصر مسلح غیرقانونی را پاک‌سازی و تعداد قابل‌توجهی ادوات نظامی و غیرنظامی و نیز اسناد هیز افشین و دیگر هیزها، تعداد زیادی سلاح سبک، خمپاره و سایر مهمات و مواد منفجره کشف کردند. قرارگاه حمزه سیدالشهدا^(ع) در گزارش خود ارائه آمار دقیق تلفات عناصر ضدانقلاب در عملیات فتح را به آینده موکول کرده و افزوده است: تلفات دشمن زیاد بود و ۱۲ جسد از آنان در منطقه جا مانده است.^۲

در همین حال، سپاه ارومیه گزارش داد یک خودروی متعلق به پاسگاه خیزان (اطراف سیلوانا) با ۳ سرنشین در مسیر حرکت به سمت ارومیه در ساعت ۱۱ صبح با مینی که افراد ضدانقلاب کاشته بودند، برخورد کرد. در این حادثه ۲ تن از سرنشینان خودرو مصدوم شدند و بخش جلوی آن آسیب دید.^۳

گزارش واحد عملیات سپاه صائین‌دژ نیز حاکی است ساعت ۱۶:۳۰ در جریان کمین افراد مسلح غیرقانونی بین پایگاه زیرکندی و منبر، ۲ تن از نیروهای خودی زخمی شدند.^۴ درگیری بین عناصر ضدانقلاب و نیروهای پایگاه شورگل (در ۲۵ کیلومتری جنوب سلماس) که از دیروز آغاز شده بود، ساعت ۲ بامداد امروز بدون تلفات نیروهای خودی پایان یافت.^۵

۵۰۶

در ادامه اعزام داوطلبان به جبهه‌های جنگ امروز، گروهی از جوانان بسیج سپاه پاسداران انقلاب اسلامی منطقه ۹ از مقر پادگان صاحب‌الزمان^(عج) شیراز عازم میدان‌های نبرد شدند. روزنامه اطلاعات ضمن اعلام این خبر نوشته است: «این طلایه‌داران میدان‌های نبرد که برای چندمین بار جهت پیوستن به سپاهیان نور عازم جبهه‌های جنگ می‌شوند، مراحل مختلف آموزش نظامی را در نواحی هشت‌گانه منطقه ۹ در استان‌های فارس، بوشهر، هرمزگان و کهگیلویه و بویراحمد طی کرده‌اند و پیش از عزیمت، طی مراسمی با اجرای نوحه‌سرایی و سینه‌زنی بر ادامه راه شهدا تا سرنگونی استکبار جهانی تأکید کردند.»^۶

۵۰۷

در حالی که اظهارنظرها و ابراز امیدواری‌ها برای خاتمه جنگ عراق و ایران همچنان ادامه دارد یک مقام کویتی گفت تمامی فعالیت‌ها برای پایان‌دادن به مخاصمه عراق و ایران متوقف شده است. امروز روزنامه الخلیج به نقل از منابع دیپلماتیک اعلام کرد: ایندیرا گاندی نخست‌وزیر هند، که ریاست جنبش عدم تعهد را برعهده دارد، حاضر است برای پایان‌دادن به جنگ ایران و عراق «به کوشش‌های سیاسی مبادرت نموده و از پایتخت‌های دو کشور دیدن کند.» این روزنامه همچنین

افزود: جنبش عدم تعهد در روزهای آینده نقش مهمی را در مجمع عمومی سازمان ملل متحد برای پایان دادن به این جنگ ایفا خواهد کرد.^۷

با وجود این، رادیو عربی مونت کارلو در گزارشی تحلیلی به نقل از یک مقام کویتی اعلام کرد تمام فعالیت‌های مربوط به خاتمه دادن به جنگ ایران و عراق متوقف شده است. این رادیو گفت: «این مقام که پست مهمی در قوه مقننه [کویت] دارد گفت یک دولت عربی دارای روابط حسنه با ایران سعی کرده بود نزد مقامات مسئول ایرانی وساطت کند، ولی اینها وساطت را رد و تشکیل کنفرانس با شرکت خود و فقط مقامات کشورهای شورای همکاری خلیج [فارس] بدون شرکت هر مقام عراقی را پیشنهاد نمودند.»

رادیو مونت کارلو در ادامه این گزارش افزوده است: «این مقام [کویت] به رادیو مونت کارلو گفت به هنگامی که در جلسات کنفرانس بین‌المجالس عرب در دمشق شرکت داشته، اطلاعاتی از شخصیت‌های مهم سوری به دست آورده که حکایت دارد رژیم حاکم در تهران با افزایش وساطت‌ها برای متقاعد ساختن آن به متوقف کردن جنگ سرسخت‌تر می‌شود. [همچنین ایران] وعده داده بود که اگر کشورهای شورای همکاری خلیج [فارس] از حمایت مادی و معنوی عراق خودداری کنند از تعرض به آنها اجتناب خواهد نمود و حکومت تهران بر سرنگونی رژیم فعلی عراق اصرار می‌کند و از بین رفتن این رژیم را شرط مذاکره با رژیم جدید قائل شده است.»^۸

۵۰۸

هرچند دولت ایالات متحده آمریکا در جنگ عراق و ایران اعلام بی‌طرفی کرده است، اما برخی مواضع و اقدامات این دولت آشکارا به ضرر ایران در جریان است، این در حالی است که نشانه‌هایی از برقراری مجدد روابط بین عراق و آمریکا پدیدار شده است.

امروز خبرگزاری کویت از واشنگتن گزارش داد: نیروی هوایی ایالات متحده قصد دارد ۸۵ فروند موشک ضدکشتی هارپون متعلق به ایران را که در زمان حکومت پیشین (رژیم پهلوی) سفارش داده شده بود،* تصاحب کند. این خبرگزاری به نقل از مجله/یوشین ویک افزود: «نیروی هوایی آمریکا که سابقاً این موشک‌ها را در لیست سلاح‌های خود قرار نداده بود، هم‌اکنون در نظر دارد از آنها برای مقاصد دریایی استفاده نماید.»^۹

* شاه مخلوع ایران در سال ۱۳۵۶ موشک‌های ضدکشتی هارپون را به همراه چند نوع جنگ‌افزار دیگر به آمریکا سفارش داده بود، اما پس از وقوع انقلاب در ایران و سرنگونی رژیم پهلوی این سلاح‌ها هرگز به ایران تحویل داده نشد. حتی دولت ایالات متحده پس از توافق الجزایر - که به آزادی گروگان‌های آمریکایی در ایران انجامید - این سلاح‌ها را در فهرست اموالی که موافقت کرده بود به ایران بازپس دهد منظور نکرده بود. [خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش‌های ویژه، شماره ۱۵۵، ۱۳۶۳/۵/۳۱، ص ۶، واشنگتن - خبرگزاری کویت، ۱۳۶۳/۵/۳۰]

همچنین روزنامه فرانسوی *لوماتن* در شماره امروز خود نوشت: «دادگاه لاهه پس از بازپرداخت میلیون‌ها دلار خسارت به کمپانی‌ها و اشخاص حقوقی امریکایی از حساب‌های مسدودشده جمهوری اسلامی، اخیراً تصمیم گرفت فقط ۸ میلیون دلار به جمهوری اسلامی بازگرداند. ... به دنبال قرارداد الجزایر میان جمهوری اسلامی و امریکا که منجر به آزادی گروگان‌های امریکایی شد، میلیارد‌ها دلار از دارایی‌های ایران برای پرداخت خسارت به کمپانی‌ها و اشخاص حقوقی امریکایی در بانک‌های انگلستان و امریکا توقیف شده و دادگاهی در لاهه تشکیل شد که به شکایات رسیدگی کند و از محل سپرده‌های توقیف‌شده ایران مبالغ مورد درخواست شاکیان را بپردازد. دادگاه لاهه تاکنون میلیون‌ها دلار به کمپانی‌های امریکایی پرداخت کرده است و تنها از ۱۲ میلیارد دلار دارایی‌های ایران ۸ میلیون دلار آن را به جمهوری اسلامی بازگردانده است.»^{۱۰}

این درحالی است که رادیو لیبی چندی پیش در گزارشی با بیان اینکه صدام حسین رئیس‌جمهور عراق، اخیراً تمایل خود را برای برقراری روابط سیاسی با دولت امریکا ابراز کرده است، اعلام کرده بود: «اخیراً تماس‌های فشرده‌ای برای برقراری روابط طبیعی بین دو کشور برقرار شده است.»^{۱۱}

۵۰۹

در واکنش به نگرانی‌ها درباره احتمال سوءاستفاده عراق از کارخانه تولید حشره‌کش برای دستیابی به گازهای سمی و به‌کارگیری آن در جنگ علیه ایران، امروز یک سخنگوی دولت آلمان غربی اظهار امیدواری کرد دولت متبوعش به‌زودی با عراق درمورد بازدید از یکی از تأسیسات تولید مواد شیمیایی کشاورزی که با مشارکت یک شرکت آلمانی در عراق ساخته شده است، به توافق برسد.^{۱۲}

گفتنی است مجله نیوزویک اخیراً گزارشی منتشر کرده بود مبنی بر اینکه «عراق از این تأسیسات برای تولید گازهای سمی در جنگ علیه ایران استفاده می‌کرده [است].»^{۱۳} این درحالی است که لطیف نظیف جاسم وزیر اطلاعات عراق، چنین گزارش‌هایی را «خالی از حقیقت» و «بخشی از کارزار تبلیغاتی علیه کشورش» توصیف کرده است.^{۱۴}

۵۱۰

رئیس‌جمهور امروز دو ملاقات جداگانه با فرمانده قرارگاه حمزه سیدالشهدا^(ع) و جمعی از اқشار مختلف مردم همدان داشت.

مصطفی ایزدی فرمانده قرارگاه حمزه سیدالشهدا^(ع)، در دیدار با آیت‌الله خامنه‌ای رئیس‌جمهور، ابتدا از وضعیت منطقه تحت فعالیت این قرارگاه گزارش داد و سپس درمورد عملیات پاک‌سازی

فتح که در بخش‌هایی از مناطق کردنشین شمال غرب اجرا شد و منجر به برچیده شدن مقرهای ضدانقلاب در این مناطق گردید، توضیحاتی بیان کرد. ایزدی همچنین در این گزارش اخبار و اطلاعاتی از استقبال گرم مردم مسلمان کرد از رزمندگان و تسلیم بی سابقه عناصر ضدانقلاب را به اطلاع رئیس شورای عالی دفاع رساند.

آیت الله خامنه‌ای نیز ضمن تأکید بر برخورد صمیمانه با مردم مسلمان کرد درباره هریک از مسائل مطرح شده رهنمودهایی را مطرح کرد.^{۱۵}

امروز همچنین، تعدادی از اقشار مختلف مردم همدان به همراه علی آقامحمدی نماینده این شهر در مجلس شورای اسلامی، با آیت الله خامنه‌ای رئیس جمهور، دیدار کردند. رئیس جمهور در این ملاقات، علت شکست برخی انقلاب‌ها پس از گذشت مدت زمانی اندک از پیروزی را از دست دادن حمایت‌های مردمی عنوان کرد و گفت: «نمی‌توان دستگاه حاکمه‌ای را فرض نمود که بدون پشتیبانی مردم بتواند با همه مشکلات مبارزه کند.» وی در ادامه با تأکید بر اینکه حکومت‌هایی که پشتوانه مردمی ندارند، «مجبورند به اتکاء قدرت‌های خارجی زندگی کنند»، افزود: «آن انقلابی که از مردم جدا نمی‌شود هم باقی می‌ماند و استمرار می‌یابد و هم محتاج به قدرت‌های سیاسی، نظامی و یا اقتصادی نمی‌شود که انقلاب ما از این گونه است. تاکنون بدین صورت بوده و روند آن تا آخر نیز به همین صورت خواهد بود. نظام جمهوری اسلامی ایران نظامی متکی به ولایت فقیه است و این خود تضمین کننده بقای آن است و در رأس انقلاب ما ولی فقیه‌ای است که مردم آن قدر به او عشق، ایمان، اعتقاد و خضوع دارند که امور دین و دنیای خود را از او می‌پرسند.»^{۱۶}

۵۱۱

وزیر تجارت خارجی چکسلواکی که به همراه یک هیئت عالی رتبه اقتصادی در ایران به سر می‌برد، امروز در دومین دور مذاکرات خود با مقامات ایرانی با رئیس سازمان برنامه و بودجه، وزیر معادن و فلزات و وزیر کشاورزی ایران دیدار و گفت‌وگو کرد.

در مذاکراتی که بین هیئت اقتصادی چکسلواکی به ریاست بوهمیل اوریان وزیر تجارت خارجی چکسلواکی، با هیئت ایرانی به سرپرستی محمدتقی بانکی وزیر مشاور و رئیس سازمان برنامه و بودجه ایران، انجام شد، تفاهم‌نامه‌ای که سال گذشته (۱۳۶۲) در چکسلواکی به امضا رسیده بود، مورد بررسی قرار گرفت و هیئت چکسلواکی دیدگاه‌های خود را در مورد تفاهم‌نامه جدیدی که به امضا خواهد رسید اعلام کرد. در ادامه نیز در مورد پروژه‌هایی نظیر کارخانه قند دزفول، سیمان ری و پروژه شیمیایی ویژه و سایر طرح‌هایی که با همکاری

کارشناسان چکسلواکی در ایران در حال اجراست، گفت و گو شد. در این مذاکرات همچنین اوریان خواستار مشارکت فعال تر کشورش در اجرای پروژه های عمرانی ایران شد و بانکی نیز ضمن ابراز رضایت از کار کمیته مشترکی که برای امضای تفاهم نامه جدید در حال فعالیت است آمادگی ایران را برای همکاری های بیشتر در زمینه های اقتصادی، فنی، صنعتی و فناوری با چکسلواکی اعلام کرد.^{۱۷}

بوهمیل اوریان امروز همچنین با حسین نیلی که به تازگی متصدی وزارت معادن و فلزات ایران شده است دیدار و گفت و گو کرد. در این دیدار وزیر تجارت خارجی چکسلواکی ضمن تبریک انتصاب نیلی به وزارت معادن و فلزات، پشتیبانی کشور متبوعش را از جمهوری اسلامی ایران اعلام کرد. نیلی نیز «از وزیر تجارت خارجی چکسلواکی خواست تا اشکالات موجود در ارسال قطعات یدکی و بسته بندی کالاهای وارده از کشور چکسلواکی برطرف گردد.» وی همچنین در پاسخ به درخواست بوهمیل اوریان مبنی بر توسعه مبادلات بازرگانی در زمینه مواد معدنی، اعلام کرد که ایران آماده صدور کنسانتره سرب، روی و کرومیت به آن کشور می باشد.^{۱۸} وزیر تجارت خارجی چکسلواکی در ادامه مذاکرات خود با مقامات ایرانی، با عباسعلی زالی وزیر کشاورزی، نیز دیدار کرد. در این ملاقات زالی ضمن اشاره به پیشرفت های ایران در زمینه کشاورزی پس از پیروزی انقلاب اسلامی، گفت: «ما خواهان گسترش بیشتر روابطمان با کشورهایی هستیم که به حقانیت انقلاب اسلامی احترام می گذارند و چکسلواکی از جمله کشورهایی است که ما در زمینه گسترش روابط با آن موفق بوده ایم. ... ما می توانیم در زمینه های مختلف کشاورزی از جمله اصلاح بذر، ماشین آلات، پرورش ماهی، جنگل ها و مراتع، تعاونی های روستایی، تحقیقات و مبادله کارشناس همکاری داشته [باشیم] و از تجربیات یکدیگر استفاده کنیم.» اوریان نیز ضمن تأکید بر گسترش روابط دو کشور اظهار کرد: «کشور ما از بدو انقلاب اسلامی در ایران از آن پشتیبانی کرده است و ما خواهان روابط بیشتری بین دو کشور می باشیم. ... با تجربیاتی که کشور ما در زمینه های تولید انواع محصولات کشاورزی و همچنین صنایع وابسته به آن دارد، می تواند با جمهوری اسلامی ایران در زمینه های صنعتی و کشاورزی همکاری های مفیدی داشته باشد.»^{۱۹}

۵۱۲

هم زمان با انتشار اخباری درمورد سقف تولید نفت اوپک، امروز خبرگزاری فرانسه تحلیلی درمورد وضعیت فروش نفت ایران منتشر کرده است که حاکی از وجود برخی مشکلات و چالش ها در بازار این محصول راهبردی برای ایران است.

بلقاسم نبی وزیر انرژی و صنایع شیمیایی و پتروشیمی الجزایر، امروز اعلام کرد کشورهای عضو اوپک آمادگی دارند در صورت مواجه شدن با بازار نفت با چالش عدم تعادل، سقف تولید خود را کاهش دهند. وی با صدور بیانیه‌ای تأکید کرد: به منظور تثبیت بازار نفت، تماس‌هایی با کشورهای حوزه خلیج فارس و رهبران کشورهای عضو اوپک گرفته شده تا تصمیم این سازمان را محترم بشمارند. آرتور هرماندز وزیر انرژی ونزوئلا نیز اعلام کرد: «سازمان اوپک تولید خود را در ماه اوت ۱/۵ میلیون بشکه در روز کاهش می‌دهد و میزان این تولید حدوداً به ۱۶/۵ میلیون بشکه در روز خواهد رسید».^{۲۰}

هم‌زمان با این اظهارات امروز خبرگزاری فرانسه با انتشار گزارشی به برخی از مشکلات ایران در فروش نفت پرداخته است. به گزارش این خبرگزاری از لندن «ایران طی سه ماهه اخیر به‌طور چشمگیری در بهای نفت خود تخفیف داده به‌طوری‌که این تخفیف بین ۱/۵ تا ۳ دلار در هر بشکه را شامل می‌شود. این تخفیف‌ها به‌خاطر جبران مخارج بیمه و حمل و نقل‌های اضافی که در اثر حمله به نفتکش‌های حامل نفت خام ایران توسط هواپیماهای عراقی صورت می‌گیرد، در نظر گرفته شده است.» این خبرگزاری همچنین افزوده است: شرکت‌های اجاره‌دهنده کشتی و واسطه‌های خرید و فروش نفت مدعی شده‌اند از هفته گذشته اجاره کردن کشتی به مقصد جزیره خارک بسیار کاهش یافته است.

خبرگزاری فرانسه در ادامه با استناد به «گزارش‌های رسیده از تهران» ضمن اینکه مدعی شده است معامله‌کنندگان ژاپنی در ماه جاری در سه مورد برنامه‌های مربوط به بارگیری نفت ایران را لغو کرده‌اند، اعلام کرده است: «گفته می‌شود که صادرات نفت [ایران] اکنون به سطح پایین‌تر از ۱ میلیون بشکه در روز کاهش یافته است و عمده صادرات آن به مقصد سوریه و ترکیه است».^{۲۱}

منابع و مآخذ روزشمار ۱۳۶۳/۵/۳۰

۱. اکبر هاشمی رفسنجانی، به‌سوی سرنوشت (کارنامه و خاطرات سال ۱۳۶۳)، به اهتمام محسن هاشمی، تهران: دفتر نشر معارف انقلاب، چاپ پنجم ۱۳۸۶، ص ۱۸۲.
۲. سند شماره ۸۲۶۱۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش روزانه فرماندهی قرارگاه حمزه سیدالشهدا^(ع) به فرماندهی کل سپاه، ۱۳۶۳/۵/۳۱، ص ۱.
۳. سند شماره ۳۷۳۷۱۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از واحد عملیات سپاه ارومیه به قرارگاه حمزه سیدالشهدا^(ع)، ۱۳۶۳/۶/۱.
۴. سند شماره ۳۷۳۷۱۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از واحد عملیات سپاه صائبین دژ به واحد طرح و عملیات قرارگاه حمزه سیدالشهدا^(ع)، ۱۳۶۳/۶/۱.
۵. سند شماره ۸۲۶۳۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از اداره اطلاعات شهربانی جمهوری اسلامی ایران به دفتر اطلاعات و تحقیقات نخست‌وزیری، ۱۳۶۳/۵/۳۰.
۶. روزنامه اطلاعات، ۱۳۶۳/۵/۳۱، ص ۲.
۷. خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش‌های ویژه، شماره ۱۵۵، ۱۳۶۳/۵/۳۱، ص ۲، تهران - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۳۶۳/۵/۳۰.

۸. همان، ص ۲۴، رادیو مونت کارلو (عربی)، ۱۳۶۳/۵/۳۰.
۹. همان، ص ۶، واشنگتن - خبرگزاری کویت، ۱۳۶۳/۵/۳۰.
۱۰. همان، ص ۱۶، رادیو صدای آزاد ایران، ۱۳۶۳/۵/۳۰.
۱۱. روزنامه کیهان، ۱۳۶۳/۶/۱، ص ۲۴.
۱۲. خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش‌های ویژه، شماره ۱۵۵، ۱۳۶۳/۵/۳۱، ص ۱۳، رادیو لندن، ۱۳۶۳/۵/۳۰.
۱۳. واحد مرکزی خبر صداوسیما جمهوری اسلامی ایران، بولتن رادیوهای بیگانه، ۱۳۶۳/۵/۳۱، ص ۳، رادیو بی‌بی‌سی، ۱۳۶۳/۵/۳۰.
۱۴. خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش‌های ویژه، شماره ۱۵۵، ۱۳۶۳/۵/۳۱، صص ۶ و ۸، لندن - خبرگزاری فرانسه، ۱۳۶۳/۵/۳۰.
۱۵. روزنامه اطلاعات، ۱۳۶۳/۵/۳۱، ص ۲.
۱۶. همان، ص ۳.
۱۷. روزنامه اطلاعات، ۱۳۶۳/۵/۳۱، ص ۴.
۱۸. همان.
۱۹. همان.
۲۰. همان.
۲۱. خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش‌های ویژه، شماره ۱۵۵، ۱۳۶۳/۵/۳۱، صص ۶ و ۸، لندن - خبرگزاری فرانسه، ۱۳۶۳/۵/۳۰.